

Abstracts
of International Scientific
and Practical Conference

PROBLEMS AND INNOVATIONS IN SCIENCE

Abstracts
of International Scientific
and Practical Conference

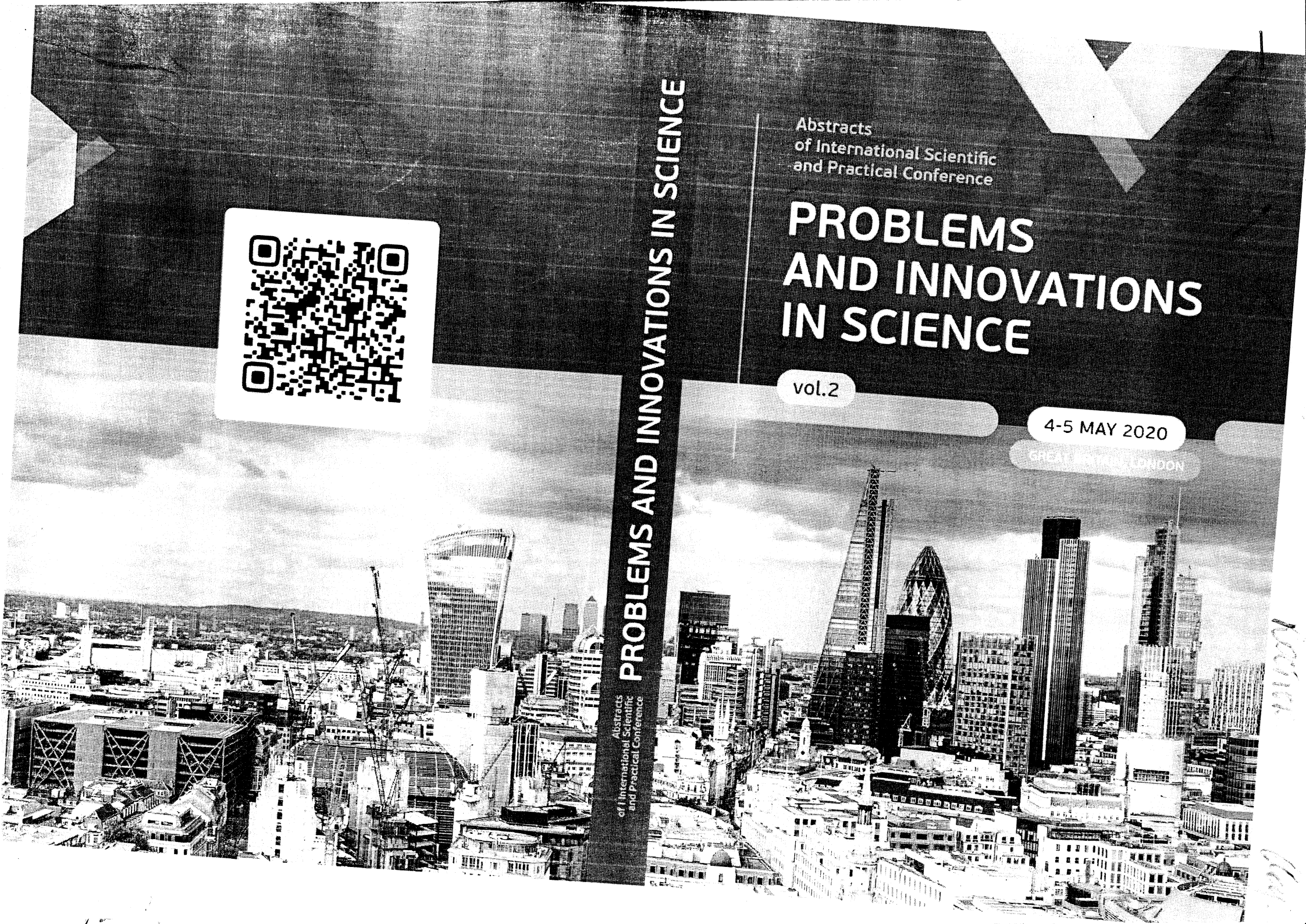
Abstracts
of International Scientific
and Practical Conference

PROBLEMS AND INNOVATIONS IN SCIENCE

vol.2

4-5 MAY 2020

GREAT BRITAIN, LONDON

www
100

3. Döblin A. Berlin Alexanderplatz. Düsseldorf; Zürich, 2000. 455 s.
4. Brunngraber R. Karl und das zwanzigste Jahrhundert. - Frankfurt -am-Main: Scriptor Verlag GmbH& Co, 1988.

Філологічні науки

ВИКОРИСТАННЯ КУЛЬТУРНО-КРАЄЗНАВЧИХ
МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ МИТЦЯ

Теличко Наталія Вікторівна

доктор пед. наук, доцент,

Костюк Мирослава

аспірант

Мукачівський державний університет,

Анотація. У статті представлено огляд використання дидактичного культурно-краєзнавчого матеріалу з англійської мови, за яким реалізується зміст полікультурного спрямування іноземної освіти у мистецьких західних ВЗО України. Вказано на три групи провідних принципів краєзнавчої діяльності – загальноосвітні, класичні та специфічні. Розкрито особливості специфічних принципів, яких дотримуються при укладанні навчальної літератури та організації краєзнавчої діяльності. Проаналізовано зміст наповнення посібника «Іноземне краєзнавство Закарпаття». Запропоновано використання краєзнавчого методу навчання мов у професійній підготовці фахівців та створення електронного оновленого навчального посібника.

Ключові слова: краєзнавча діяльність, навчання мови, професійні знання, полікультурна компетентність, мистецьке середовище.

Швидкоплинні суспільні зміни зумовили нас вже сьогодні в умовах карантину працювати у медійному просторі, розширювати полікультурну обізнаність студентів через листування електронною поштою, спілкування в режимі онлайн з студентами та викладачами різних регіонів, працювати з електронними

підручниками, посібниками; виконувати проекти; брати участь у виставкових інтерв'ю, переглядати музейні, галерейні екскурсії чи відвідувати такі арт локації як галереї, музеї, студії, творчі майстерні, зали-книгарні.

Функціональне забезпечення навчальної книжки досліджували вчені В. Беспалько, Н. Буринська, Д. Зуєв, В. Цетлін та ін. Відображенню в підручнику змісту освіти присвятили свої праці Н. Бібік, В. Редько та ін. Разом із тим, комплексних робіт, присвячених аналізу ролі підручників та навчальних посібників в реалізації змісту іншомовної освіти у вищих закладах освіти України, до цього часу створювалось недостатньо. Актуальність проблеми викликана рядом проблем, які є співзвучними з певним переліком передбачених заходів модернізації освіти в Україні до 2021 року [1]. Наразі не вирішеними залишаються проблеми пошуку чітких засобів навчання ефективного іншо мовлення представників мультиетнічного закарпатського краю України та відсутність навчальних дистанційних курсів із полікультуризму, які забезпечили б рівні освітні можливості для всіх спільнот в багатоетнічному середовищі студентської молоді. Отож, у нашому ВЗО студентську молодь представляють понад 10 окремих етнокультурних груп [2], серед них українці та русини, чехи та словаки, росіяни, німці, угорці, євреї, румуни, валахи, вірмени. Вивчаючи навчальну дисципліну «Іноземна мова», проходить часткове тематичне ознайомлення студентів із соціально-політичною практикою застосування мультикультуралізму в Закарпатській Україні засобами текстів краєзнавчого спрямування. Мета дослідження – проаналізувати використання дидактичного культурно-краєзнавчого матеріалу навчальної літератури з іноземної мови, за яким реалізовується зміст полікультурного спрямування іншомовної освіти у мистецьких ВЗО України.

Зміст іншомовної освіти в мистецько-художніх ВЗО включає чітко окреслене коло знань та вмінь. Підготовка фахівця у галузі образотворчого мистецтва передбачає викладання та опанування таких дисциплін як рисунок,

живопис, композиція, кольорознавство тощо. Однак, формування творчого фахівця неможливе без вивчення таких культурних надбань як література, музика, фольклор, традиції народу й етносів, які заселяють територію проживання. Саме дослідники А. Большаков, П. Мостовий, О. Музиченко визнали краєзнавство як основний принцип добору дидактичного матеріалу [3, с.4], у 40-50 роках ХХ ст. краєзнавство як предмет зникає і стає часткою туристських форм роботи [8, с.4]. Автор навчального посібника «Краєзнавство культурно-мистецьке та літературне» Г. Самойленко трактує краєзнавство як наукове всебічне пізнання рідного краю [6, с.7]. Щодо провідних принципів, які поділяють на три групи – загальноосвітні, класичні та специфічні [7, С.111], саме останні найбільш прийнятливі для нашого навчального закладу. Серед специфічних В. Б. Антонович [5, С.112] виокремлює принципи зв'язку навчання з життям, історизму, культуродоцільності, врахування етнічних ознак та менталітету. Відповідно до етнічних ознак підбираються тексти для аудиторного та самостійного ознайомлення, у яких яскраво виражена особність українця-русина, його правдивість, громадська рівноправність, працьовитість, любов до Карпатської землі та благовіння перед вірою предків. Реалізація вказаного принципу забезпечується шляхом розширення знань на основі краєзнавчого матеріалу про життя, характер, релігійні уподобання, пристрасть до освіти, літератури та культури краю. Особливо розділ про видатних особистостей представлено пізнавальними текстами про А. Ерделі, А. Волошина, А. Бачинського, І. Небесника. Ефект спілкування як лекційних, так і семінарських занять залежить від ступеня наданої можливості співвіднести навчальний матеріал з проблемами студентської аудиторії, враховувати у педагогічній практиці й емоційні особливості, захопленість студентів-митців, своєю професією, і наявність у них специфічної настанови на індивідуалізацію знань і досвіду, професійні нахили та якості художнього сприймання.

Комплекс матеріальних, духовних, інтелектуальних і емоційних рис суспільства, що включає в себе не лише мистецтво, а й спосіб життя, основні правила людського буття, системи цінностей, традицій і вірувань включає в себе термін «культура». Як відзначає І. Небесник [7, С.6-7], питанням культурології присвячена велика кількість посібників, однак, у всіх ґрунтовних посібниках не вистачає відомостей про феномен Закарпатської художньої школи, яка сформувалася у ХХ ст. і продовжує розвиватися у ХХІ столітті. Так, формуючи полікультурну компетентність майбутніх фахівців-митців, варто познайомитись з досвідом країн з впровадженням мультикультуралізму, громадяни яких вчать розуміти існуючі відмінності та розвивають принципи поліетнічного населення (Австралія, Ірландія, Канада, Нідерланди). Науковці надалі здійснюють аналіз переваг, недоліків і суперечностей мультикультуралізму в політиці зарубіжних країн в аспектах проблем міграції, етнічних меншин, расизму і дискримінації;

Аналізуючи зміст наповнення посібника «Іншомовне краєзнавство», зазначимо, що навчальний матеріал охоплює такі чотири тематичні розділи: історія, географія, відомі особистості, культура, освіта та мистецтво Закарпаття. Методична організаційна робота над текстом починається з опрацювання нових слів та виразів, читання та перекладу тексту на рідну мову. Після цього до виконання лексико-граматичних вправ, вправ на розвиток навичок усного мовлення та їх відображення на письмі, закріплення соціокультурного матеріалу співставленим з діалектним словником (dialect glossary). Весь час студенти мають можливість розвивати себе в ролі гіда, спікера, стратега, копірайтера, а також формувати риси гнучкості, адаптивності, мобільності.

Використання краєзнавчих матеріалів навчання мов у професійній підготовці розвивають уміння й навички встановлювати контакт із співрозмовниками, навчають працювати мобільно в команді для вирішення проблеми у дискусії, подолання конфліктів і досягнення згоди. Перспективою нашого

дослідження є вивчення автентичних і наразі створення культурно-краєзнавчого е-посібника для навчання, що сприятиме реалізації й зростанню полікультурного потенціалу мистецької особистості в суспільстві.

Література:

1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки : проект, розділ 4, підпункт 4 // Вища школа. – 2013. – № 2. С. 86–106. Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
2. Англійська мова: Іншомовне краєзнавство Закарпаття. Навчально-метод. вказівки з спецкурсу «Іншомовне Закарпатське краєзнавство» дисц. «Іноземна мова (англійська)» для студентів напрямів підготовки «Образотворче мистецтво»; «Дизайн»; «Декоративно-прикладне мистецтво» / Укладач: М. П. Костюк. – Ужгород: Гражда, 2018. 49 с.
3. Бугрій В.С. Становлення та розвиток системи краєзнавчої роботи в школах північно-східної України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. спец.13.00.01 Загальна педагогіка та історія педагогіки / В. С. Бугрій; – Житомир, АПН України. 2006. 20 с.
4. Нові форми медіаосвітньої діяльності : [підрозділ 6.6 до кол. монографії] / Г. В. Онкович // Оптимізація циклу соціально-гуманітарних дисциплін у вищій освіті України в контексті євроінтеграції : [кол.] монографія за заг. ред. Г. В. Онкович ; НАПН України, Ін-т вищ. освіти. – Київ, 2014. С. 286–290.
5. Марфинець Н.Я. Сутність і структура дидактичної категорії «Література рідного краю». Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Педагогіка, соціальна робота, Вип.21, – Ужгород, 2010. С.110-113.
6. Самойленко Г.В. Краєзнавство культурно-мистецьке та літературне: [навч.посібн.] \ Г. В. Самойленко; – Ніжин: НДПУ. 2001. 150с.
7. Небесник І. Культурологія: Образотворче мистецтво і художня освіта Закарпаття (XX століття) Навч.посіб. М-во

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>